

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallitusohjelman kansalaisyhteiskuntakirjaukset – miten niiden kanssa on tarkoitus edetä?

Matti Kuivalainen, valtioneuvoston kanslia
29.8.2019

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019

OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI

– sosiaalisesti, taloudellisesti
ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

Hallitusohjelman uudet tuulet

- Lupaukset kansalaisille politiikan uudistamisesta
- Strategisissa kokonaisuuksissa kansalaisyhteiskunta-asioita poikkileikkaavasti mukana
- Poikkeuksellisen kattava Ohjaustavat-luku
- Parlamentaarisen valmistelun paluu ja uudistaminen
  - Komiteat, neuvottelukunnat, seuranta
  - ”Uudella komiteatyön mallilla vahvistetaan valmistelun avoimuutta, osallisuutta ja laajaa tietopohjaa”
- Ilmiölähtöisyys murtamassa valtioneuvoston siiloja
- Käynnissä oleva kirjastokiertue

Hallitusohjelman strategiset kokonaisuudet

Kansalaisyhteiskuntakirjaukset hallitusohjelmassa

- Osa kirjauksista konkreettisia keinoja
  - ”Kansalaisjärjestöille suunnattua kehitysyhteistyörahoitusta nostetaan”
  - ”Säädetään avoimuusrekisteri parlamentaarisen valmistelun pohjalta kansalaisyhteiskuntaa kuullen”
- Lisäksi yleisiä tavoitteita ja ns. tilannekuvaa
  - ”Hyvä yhteiskunta on yhdessä tekemistä, vuorovaikutusta, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Suomen kulttuuri-, liikunta- ja nuorisosektorit perustuvat vahvaan ja elinvoimaiseen kansalaisyhteiskuntaan”
- Tavoitetason kirjaukset ovat osin näkyneet runsaasti julkisuudessa
  - ”Kansalaisyhteiskuntaa tuetaan oikeusvaltion vahvistamiseksi. EU-rahoituksen käyttö voidaan kytkeä oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen”

Hallitusohjelman johtaminen käytännössä

- Iltakouluissa asioista voidaan keskustella strategisella tasolla koko hallituskokoonpanolla ennen varsinaisia päätöksiä: Valtioneuvoston yleisistunnossa tehdään muodolliset päätökset
- Hallituksen asettamat ministerityöryhmät ohjaavat hallitusohjelman toteuttamista määriteltyjen kokonaisuuksien osalta:
  - Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä
  - Ilmasto- ja energiapoliittinen ministerityöryhmä
  - Sote-ministerityöryhmä
  - Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden ministerityöryhmä
  - Lapsi- ja nuorisopoliittinen ministerityöryhmä
  - Oikeusvaltion kehittäminen ja sisäinen turvallisuus -ministerityöryhmä
- Lisäksi lakisääteiset ministerivaliokunnat, kuten EU-ministerivaliokunta

Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäinen turvallisuuden ministerityöryhmä

- Jäsenet:
  - Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson, puheenjohtaja
  - Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero
  - Sisäministeri Maria Ohisalo
  - Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
  - Puolustusministeri Antti Kaikkonen
- Tehtäviä:
  - syrjäytymisen ehkäisy ja ylivelkaantumisen torjuminen
  - perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen
  - **demokratia-asiat**
  - laadukas lainvalmistelu

Muistettavaa

- Ministerityöryhmien työ on vasta lähtemässä käyntiin
- Hallitusohjelman toimeenpanoa paaluttaa tarkemmin syyskuun budjettiriihi
- Poliitiikan uudistamisen lupaukset ja ohjaustavat: Ohjaavaa ja seuraavaa rakennetta ei ole vielä määritelty
  - Viime hallituskaudella toimi toimintatapojen uudistamisen ministerityöryhmä

Hallituksen lupaukset kansalaisille politiikan uudistamisesta

1. Lupaus hallinnon jatkuvasta oppimisesta
  2. Lupaus uudenlaisesta vuorovaikutuksesta
  3. Lupaus pitkän aikavälin politiikasta
  4. Lupaus tietopohjaisesta politiikasta
  5. Lupaus syrjimättömyydestä
  6. Lupaus sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta
- Neljä ensimmäistä enemmän toimintatavallisia lupauksia, kaksi jälkimmäistä kertovat enemmän arvoista ja politiikan sisällöistä

Lupaus uudenlaisesta vuorovaikutuksesta

- ”Tarvitsemme enemmän poikkihallinnollista asioiden valmistelua ja päätöksentekoa. Kehitämme tapoja tuoda yhä laajemman joukon osaksi yhteiskunnan uudistamista. Uudenlainen vuorovaikutus tarkoittaa sekä ihmisten osallistumista julkisen hallinnon toimintaan huomattavasti nykyistä vahvemmin että uusien vuorovaikutusmenetelmien etsimistä ja kokeilemistä”
- Public-private-**people**-partnership yhteiskuntapolitiikan suunnittelussa?

Public-private-people-partnership

- Viime hallituskaudella kokeiltiin digitalisaation kiihdyttämistä valituissa painopisteissä Ekosysteemifoorumissa
- Pääministerin valtiosihteerin alaisuudessa toimineilla viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja tutkijoiden avoimilla foorumeilla **yhteiskehitettiin** ratkaisuja
  - Yhtenäinen valtioneuvosto → yhteiskehittävä valtioneuvosto
- Osallistava ja vaikuttava tapa muotoilla politiikkaa, valmistella päätöksiä ja tehostaa monitoimijaista toimeenpanoa sektori- ja hallinnonalarajat ylittävästi

Digitalisaation suunnannäyttäjät – sanoista tekoihin jo viikon päästä

- Valtiovarainministeriö järjestää yhteistyössä eri ministeriöiden kanssa 6. syyskuuta digitalisaation suunnannäyttäjien kokoontumisajot Helsingin Wanhassa Satamassa
- Tavoitteena rikastaa hallitusohjelman toimeenpanoa kansalaisyhteiskunnan ja elinkeinoelämän näkemyksillä
- Ensimmäisiä ministeriöiden yhteisiä konkreettisia askeleita vuorovaikutuksen uudistamiseksi
- Perinteisestä linjajohtamisesta ekosysteemiseen toimintatapaan, joka mahdollistaa ihmisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin huomioimisen yhteiskuntapolitiikan suunnittelussa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!

